

Hvorfor er det ingen som spør

– eller som man roper i skogen får man svar.....

Av Øystein Bakkevig

Øystein Bakkevig, f. 1955,
gift, tre barn, cand.med 1982,
ass.lege i psykiatrien 1984-85,
kommunelege i Aremark
1985-88, spes. allmennmed
1990, allmennpraksis de siste
12 år i Halden i kontorfelles-
skap med psykolog. Jobben er
i vekslende grad supplert med
forskning og veiledning.

I skumringen og rusen fra en vellykket kursdag, og med litt vin i glasset og noe i kroppen – lot jeg meg utfordre til å skrive noen ord rundt forholdet til våre nærmeste medarbeidere – pasientene våre. De vi møter vi hver dag, med vårt åpne sinn og blikk for muligheter og egenutvikling. Jevnt og trutt kommer de, tar våre råd og formaninger på alvor og kommer glade tilbake med fortellinger om hva de har opplevd og hvor godt våre behandlingstiltak har fungert. – Var det ikke slik, sa du? Fornøyde pasienter må vi ha mange av siden over 90% sier de er fornøyd med legen sin, selv om de ikke liker leger sånn i det hele. Men hvor mange leger er fornøyde med pasientene sine? Det er det visst ingen som har turt å spørre om!!

«Har du hatt mange som har spurt om Viagra?», spurte den siste legemiddelrepresentanten meg da han skulle markedsføre sitt siste revolusjonerende produkt. Etter å ha tenkt meg nøye om, måtte jeg dessverre si nei på det tidspunkt. Og dermed gikk tankene – mon tro hvordan det er hos kollega Per, for ikke å snakke om han nede i gata? Hvordan har det seg at noen går til Per, kanskje for ting de ikke vil snakke med meg om???

Kan det være at en «lege» ikke er noen entydig begrep? – men at PERSONEN som fyller jobben er viktigere enn vi tror?

Min kollega psykologen på kontoret kan med letthet ramse opp diverse pasientobservasjoner om legenes tilstand, åpenhet, tilgjengelighet og opplevd evne til samhandling med pasientene – (nyttet ikke å prate med ham om det i dag, jeg så jo at han var trøtt etter vakt!!) – nyttig informasjon til ettertanke.... Mon tro hva som blir sagt om meg? Ikke for å være navlebeskuende, men kanskje en ærlig tilbakemelding kunne vært på sin plass innimellom?

«De fleste er fornøyd» sier du – «det var hyggelig å høre, men hva er de fornøyd med? Har de savnet at jeg spurte hvordan seksuallivet deres var eller tenker det kan de ikke snakke med meg om?» Vi formes av våre pasienter (på godt og vondt) og pasientene former seg etter oss. I det samspillet som blir mellom meg og min pasient, er det jeg som er hovedaktør og initierer samspillet. Derfor er det så vesentlig hva jeg sender ut av signaler, både av holdninger, verdier, kroppsspråk og verbalt. Ingen av oss er nøytrale. Og pasientene innretter seg – dersom vi i dette samspillet ikke makter å «se» pasienten og behandle ham/henne som en likeverdige medarbeider, ja sågar som ekspert i arbeidet med å takle sitt

meg om VIAGRA?

liv, sin lidelse, sine sykdommer eller sine seksualproblemer for den saks skyld...

I møtet mellom to mennesker, er det et «du» og et «jeg» som Martin Buber skriver om og begge formes vi i dette møtet. Så jeg våger den påstand at vi får de pasientene vi ber om! En urovekkende tanke i disse fastlegetider.

Våre holdninger, vårt språk, vår organisering av praksisen og vår tilgjengelighet som mennesker oppfanges av våre pasienter. «It's hard to be a doctor...», men kanskje er det av og til verre å være pasient? I hvert fall hvis våre kollegiale normer fortsatt skal innbefatte standarder for behandling som ikke er tuftet på refleksjon og bevissthet rundt betydningen av vår egen framreden og hvordan den virker.

Vi velger den rollen vi kjenner oss trygge i, som konsulent, veileder, observatør, medarbeider eller «medvandrer» i folks liv. For de fleste av oss er det slitsomt å gå ut og inn av 20–30 relasjoner hver dag – og i hvert fall hvis vi føler at andre har kontrollen.

«I det lukkede rom» er det vi som har kontrollen – fordi vi både direkte og indirekte styrer temavalg og setter dagsorden for konsultasjonens ramme og utkomme.

Og det er her utfordringen ligger – å åpne for en indre dialog der du er du og jeg er jeg – en gjensidighet i møtet med livet der vi som leger kan være medarbeidere i folks liv og ydmykt gå inn i de deler av folks liv som vi blir invitert inn i. Ofte får vi en større plass enn det vi som mennesker fortjener, og kan kjenne forventningen om den onnipotente farsskikkelse. Jeg tror at vår posisjon også gir oss nøkkelen til å endre dette i tråd med våre egne forventninger til oss selv.

Kanskje det er tid for å stoppe opp litt, se oss rundt og ikke minst kjenne etter om vi er fornøyde med våre pasienter – og dersom det kan friste med forandring, våge spranget inn i selverkjennelsen og refleksjonen rundt en kan hende fastlåst rolle.

Hva som kommer ut av det? I en god prosess vil det kanskje føre til øket trivsel, øket opplevelse av kontroll – og flere fornøyde pasienter?

11. Nordiske kongres i almen medicin

Du kan stadig tilmelde dig 11. Nordiske kongres i almen medicin.

Har du forlagt dit program med tilmeldingsblanketten, kan du tilmelde dig elektronisk på kongressens hjemmeside www.nkam2000.ics.dk

Har du ikke adgang til Internet, kan du ringe til DSAM's sekretariat +45 35 43 36 73 og få en ny tilmeldingsblanket. Du kan også faxe til os på + 45 35 43 36 77 eller sende en e-mail dsam@inet.uni2.dk